

Izbaje vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor: 2657 S. Lawndale ave.
Office of publication: 2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII.

Cena lista: Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ponedeljek, 23. junija (June 23) 1919.

Subscription \$4.00 STEV.—NUMBER 147.
Yearly.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MIR!

Nemška narodna skupščina v Weimarju je sprejela mirovno pogodbo z 237 glasovi proti 138 in izrekla zaupnico novi Bauerjevi vladi, ki je za mir. Mir bo podpisan jutri ali najkasneje v četrtek z velikimi ceremonijami v Versaillesu. Zavezniki zavrnilli zadnji protest Nemčije.

NASPROTNIK ANEKTIRANJA REKE JE NASLEDIL ORLANDA V ITALIJI.

Weimar, 23. jun. — Nemška narodna skupščina je včeraj pooblastila novo Bauerjevo vlado, da sme podpisati mir. Glasovanje je bilo 237 proti 138. Deset minut pomeje je skupščina izrekla zaupnico novi vladi z 236 glasovi proti 89; 68 demokratov se je vzdrišlo glasovanju. — Bauerjeva vlada je nato poslala noto zaveznikom, v kateri naznanja, da Nemčija sprejme pogoje, toda protestira proti določbi glede odgovornosti za vojno in nameravane sodnemu procesu proti odgovornim Nemcem. Vlada še danes pošlje nove mirovne delegacije v Versailles, ki podpisujejo mir. Načelnik delegacije bo dr. Mueller, novi tajnik zunanjih zadev.

Pariz, 23. jul. — Svet štirih je zboroval včeraj popoldne in sinoči, ko je prejel noto nemške vlade in je zavrgel zadnji protest Nemčije. Pogoji miru morajo biti podpisani, kakršni so. Zavezniki so takoj pripravili vse potrebne za podpisane miru in ceremonije se bodo izvršile morda že jutri ali najkasneje v četrtek.

PISMENA CENZURA ODPRALJENA.

Washington, 21. jun. — Z današnjem dnevom preneha poštna cenzura za pisma, ki odhajajo v inozemstvo. Poštni uradniki so mnenja, da bo Anglija istočasno tudi odpravila poštno cenzuro.

NEMCI POTOPILI SVOJE BOJNE LADJE.

Moštvo na internirani floti je odprlo zaklopke in 43 velikih ladij je šlo na dno.

VPRAŠANJE, KDO BO IMEL LADJE, JE REŠENO!

London, 22. jun. — Kdo bo imel nemške bojne ladje? — To vprašanje je precej mučilo zavezniške diplomate, toda zdaj je rešeno. Rešili so ga Nemci sami s tem, da so ladje sami — potopili.

Zgodilo se je včeraj. Moštvo na nemški mornarici, ki je bila internirana v Scapa Flow, v obroču angleških otokov severno od Škotske od 21. novembra 1918, je na dano znamenje odprlo morske zaklopke in ladje so počasi lezele na dno. Znamenje je bila rdeča zastava, ki je zavijala na eni glavnih ladij. Vsa stvar je bila seveda dogovorjena in smatra se, da so nemški mornarji potopili ladje zato, ker so vedeli, da jih Nemci nikdar več ne dobi nazaj.

Ko so ladje izginile, so mornarji poskakali v čolne in veslali proti bregu. Angleške stražne ladje so streljale na čolne in nekaj Nemcev je bilo ubitih in ranjenih, ostale so pa prijele in jih internirali na suhem.

Angleška admiraliteta je hotela sprva zamolčati vest o "samomoru" nemške flote, toda vest se je kljub temu raznesla kakor blisk po Angliji in povzročila veliko senzacijo. Nato je bila admiraliteta primorana potrditi poročilo, da je resnično, naka je sporočila uradno:

"Po zadnjih vestih iz Scapa Flowa so vse nemške oklopnice potopljene izveniš. "Badena", ki je še na površju. Potopljenih je pet lahkih križark in tri so obkrožene, 18 so jih vlačile ladjice plovejo, 18 so jih vlačile ladjice plovejo, za vleklo na pesek, medtem ko so ostali vsi na dnu. 43 ladij je potopljenih. Nemški podadmiral, častniki in mornarji so vsi vjeti in na naših ladjah. Nekaj čolnov je nameravalo pobegniti in naše ladje so odprle ogenj in par mož je bil ubitih in ranjenih. Po sklepu plemirja je nemško moštvo oskrbovalo ladje in na njih ni bilo angleške straže."

Internirana nemška flota je bila vredna 350 milijonov dolarjev. Med potopljenimi velikimi so vse tri drednotke od 18,000 do 28,000 ton, katerih je bilo devet, nato pet težkih in sedem lahkih križark in 50 rušilev.

Ko so angleški farmarji opazili, da se nemške ladje potapljajo, so takoj obvestili oblasti, ki so hlastno poslale roj vlačilnih ladij na lice mesta, da zavlečejo ladje na pesek. Na ta način se jim je posrečilo rešiti nekaj rušilev, toda križarke in drednotke so bile pretežke in prepustiti so jih morali morju, ki jih je požrla v bližini Orkney Islands.

Nota je bila sprejeta, toda v zadnjem trenutku je bila zadržana in ni bila poslana v Pariz.

Rim, 22. jun. — "Giornale d'Italia" naznanja, da je kralj po Francesco Nittiju sestavo nove vlade. Bivši ministrski pred-

IZGREDI IN VOJNO STANJE V WINNIPEGU.

Eden ubit, več ranjenih in 300 zaprtih po policijski bitki.

VELIKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

Winnipeg, 22. jun. — Winnipeg, v katerem traja generalna stavka že od 15. maja, je danes v vojnem stanju. Včeraj se je vršila na glavnem trgu pred mestno hišo ljuta bitka med tisoči strajkarjev in mestnimi ter deželnimi konstablerji; eden je bil ubit, veliko število ranjenih in okrog 300 oseb je v zaporu. Posledica tega je, da je župan izročil mesto zveznim vojaškim oblastem in general Ketchen je izjavil sinoči, da je on prevzel vlado v Winnipegu v svoje roke in izdal je svoje militaristične naredbes.

Ob sedmih zvečer so bili izgredi končani in ranjeni so bili v bolnišnicah.

Izgredi so nastali, ko so povrnili se vojniki priredili "tiho parado" po mestu. Tej paradji je prisostvovalo tisoče delavcev. Tedaj je prišla po Main Streetu policijska kapa, ki je silila skozi tirske korakajočih. Karo je vozil stavek. Množica je ostopila karo in jo ustavila. Nato se je vnel boj in trajal je dve uri. Vsa ta čas so se zganjali konjiki pod točo kamenja in opeke v ljudstvo in mnogo jih je padlo raz koga. Policisti so streljali in Mike Sokolovski je ozlezel mrtev, prestrežen skozi steno. Robert C. Johnson, bivši vojak je bil zadet v koleno; Jack Barrett, delavec, je dobil kroglo v trebuh. Obležalo je še kakih 15 strajkarjev in vojakov, ki so bili zadeti od krogel in deloma pohojeni pod konjskimi kopiti.

Pozneje, ko je bilo razglašeno vojno stanje, so se pojavili v mestu provinčni milicarji s strojnimi puškami.

Manchester, Anglija, 22. jun. — Včeraj popoldne je bilo ustavljen delo v vseh hrombažnih tovarnah v Lancashiru. Pol milijona delavcev je zaštrajkalo. Posestniki tovarn so izjavili, da ne bodo najemali stavkokazov.

Juneau, Alaska, 21. jun. — Governor Alasko Thomas Riggs je včeraj ukazal, da odplove topniška čarka "Vicksburg" v Kodiak in Port Althorp, kjer so se pojavili strajki in boljševiški nemiri.

MORNARIŠKI TAJNIK ZAGORJEN IZDATKE ZA LETALA KOT POTREBO.

Washington, D. C. — Mornariški tajnik Daniels je priporočil senatnemu odboru za mornariške zadeve, da povisa proračun za letala od petnajst na pet in trideset milijonov dolarjev. Zbornica je dovolila le petnajst milijonov dolarjev.

Tajnik je rekel, da je velika zmotna, če misli kongres odložiti zadevo do prihodnjega leta, ko vendar vse države dovoljujejo denar za razvoj avijacije.

Senatni pododsek za vojaške zadeve se je zedinil za armadni proračun, po katerem bo armada v prihodnjem letu štela štiri sto tisoč mož.

LEGISLATURA SE JE IZREKLA ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Harrisburg, Pa. — Legislaturni senat je sprejel skupno resolucijo, ki se izreka za žensko volilno pravico. Za resolucijo je glasovalo 31 senatorjev, proti pa šest.

AMERIŠKE ČETE V SIBIRIJI OSTANEJO.

Washington, 22. jun. — General March, šef generalnega štaba, je izjavil včeraj, da ameriške čete v Sibiriji ostanejo tamkaj. V Sibiriji je 10,000 ameriških vojakov, ki spadajo v narodni armadi. Konskripcirani vojaki se morda vrnejo domov tik pred prihodnjo zimo.

SODNIK PREKRIŽAL RAČUNE PROTITOBAKARJEM.

Liga za odpravo tobaka ni dobila dovoljenja za kampanjo.

FANATIKI NAJ SE BRIGAJO ZA DUŠE.

Pittsburgh, Pa. — Ko je bila sprejeta splošna prohibicija za izdelovanje in prodajanje opojnih pijač, so dalekovidni političarji rekli, da bodo prohibicionisti takoj pričeli s kampanjo za preprečevanje tobaka. Prohibicionisti so nato podali izjavo, da so take govorice navadno sumničenje, ki ima namen spraviti prohibicijo proti opojnim pijačam v slabo luč.

Seveda prohibicionisti so bili organizirani v "Protisalunski ligi," dokler se trijali odpravo opojnih pijač, in njih izjava glede tobaka se je približala le toliko resnici, da ne bodo pod tem imenom nastopali proti tobaku. Prohibicionisti so se organizirali v novi ligi, ki je imela namen prečeti z obširno propagando proti tobaku. To novo ligo so hoteli inkorporirati. Peticijo za ligo so podpisali terejalci, terejalke, ljudje, ki hodijo v cerkev, in duhovni in pridigarji. Sodnik James McF. Carpenter je prekrizal račune tem brumini dušani, ki bočejo ameriškem ljudstvu zapovedovati, kako se naj oblači, kaj naj je in pije in kaj uživa. Sodnik je odklonil peticijo za korporacijo in motiviral svojo odklonitev, da ne gre, da bi družbe prejemale poslovne, ki imajo namen odpraviti davne šege in navade, o katerih inteligentni lajki drugače sodijo kot zdravniški.

Prohibicionisti so enkrat pogoreli, toda odnehali ne bodo. Čas je, da ameriško ljudstvo pove odločno terejalcem, terejalcem, pridigarjem in duhovnom, da se naj brigajo za rešitev duš, za telo bo pa že skrbelo ljudstvo brez vsake duhovniške in terejalske pomoči.

GOMPERS JE ZOPET IZVOLJEN.

Atlantic City, N. J., 22. jun. — Letna konvencija American Federation of Labor je bila sinoči zaključena. Gompers je zopet izvoljen predsednikom in z njim vred so večinoma izvoljeni vsi stari odborniki. Delegete so odobrili ustavo lige narodov kljub protestu radikalne skupine.

VOLILCI ZAHTEVAJO SPLOŠNO GLASOVANJE.

Columbus, Ohio. — Osem volilcev je vložilo peticijo na sodišče, da se prohibicionisti dodatek k ustavi predložijo volilcem na splošno glasovanje. Sodišče franklinskega okraja je ugodilo peticiji. Če viki sodišče ne zavzre razsodbe nižje instance, bodo volilci odločili s splošnim glasovanjem o prohibicionističnem dodatku k ustavi.

PROFITARJI OBTOŽENI VELIKE SLEPARIJE.

Dva podjetnika sta hotela ogoljufati vlado za 50 milijonov pri davku.

POD VISOKIM POROSTVOM.

New York, N. Y. — Abraham Lincoln Samuelson, član Sterling Accounting and Audit kompanije, in Bernhard M. Joffe sta bila p. vabljeni pred komisarja Hitchcocka, ki je za prvega določil petnajst tisoč, za drugega pa pet tisoč dolarjev poročila radi zarote, da osleparita vlado.

Slepariji je prišel na sled William H. Edwards, davkar v davčnem distriktu, in vlada bo zdaj iztirjala do petdeset milijonov dolarjev davka po njegovi izjavi.

Zanimivo bi bilo, da pridejo na dan tudi imena drugih zarotnikov, ki so sodelovali pri tej davčni slepariji na debelo.

NAJNOVEJŠE: ROCKEFELLERJEV KOČIJAZ JE POSTAL BOLJŠEVIK.

New York, N. Y. — Potuhneni boljševizem se je splazil v Rockefellerjevo palačo in okužil milijardnjega filjakarja! — Stvar je sledeča: Privatni Rockefellerjev kočijaz je zadnji teden peljal na kolodvor v New Yorku privatnega Rockefellerjevega kparja in med potjo je zaupal kparju, da je boljševik od pete do glave zato, ker mu gospodar noče povzati plače. Dvajset let že dela za enoinisto plačo. Zadnjič Rockefellerjev upravitelj James J. McF. Carpenter je prekrizal račune tem brumini dušani, ki bočejo ameriškem ljudstvu zapovedovati, kako se naj oblači, kaj naj je in pije in kaj uživa. Sodnik je odklonil peticijo za korporacijo in motiviral svojo odklonitev, da ne gre, da bi družbe prejemale poslovne, ki imajo namen odpraviti davne šege in navade, o katerih inteligentni lajki drugače sodijo kot zdravniški.

CENTRALIZACIJA ORGANIZACIJ ŽELEZNIŠKIH USLUŽBENCEV.

Chicago, Ill. — Železniški obratni uradniki so sklenili, da se pridružijo štirin velikim železniškim bratovščinam. Ta zaključek pomeni, da se železniške organizacije centralizirajo.

VIHARJI DELAJO ŠKODO NA POLJU.

Kansas City, Kans. — Deževni nalivi in močni viharji so napravili precej škode na žitnem polju. Ponekod je žito poleglo po tlea in žetev se je zakasnela. Največ dežja je padlo blizu Camp Funston in reka Smoky Hill je prestopila bregove in poplavlila blizu okolice.

STRELA JE UBILA FARMARJA.

Quincy, Ill. — Ko je petdesetletni farmar D. L. Harney delal na polju, je vanj udarila strela in ga na mestu ubila. Blizu Barryja je udarila strela v hlev farmarja Andy Browna. Ubila je par konj in zapalila hlev.

CIKLON V MINNESOTI; 200 MRTVIH.

Fargo, N. D. — Silovit ciklon je v nedeljo popoldne zadel Fergus Falls. Uničil je tri bloke in okrog 200 oseb je izgubilo življenje.

ZAKAJ SE VRŠI VOJNA V RUSIJI.

London. — "Financial News" prinaša sledečo značilno vest glede na razmerje z Rusijo: "V diplomatinih krogih se širi vest, da pride Rusija pod suverenstvo zaveznikov na način, kakor je Egipt pod protektoratom Velike Britanije. Ako se to zgodi, tedaj bodo ruski bondi smetani na mednarodnem denarnem trgu."

IZBRUHI REVOLTE NA PORTUGALSKEM.

Stavke, izgredi in požari v Lisaboni; mnogo aretiranih.

PONOVI NEMIRI V NEMCIJI

Lisabona, Portugalska. — (Assoc. Press). Portugalska, zlasti Lisabona je v pesteh socialne revolucije. Že od 1. maja, ko je delavstvo priredilo kolosalne, toda mirne demonstracije v mestu, se razvijajo burni dogodki. Vlada je hitro vzakoniła osemurni delavnik, da potolaži delavce, ali zadnji niso s tem več zadovoljni. Od tega časa se neprehoma ponavljajo stavke in izgredi. Pred kratkem sta bila v Lisaboni dva velika požara in vlada dolži revolucionarje. Zgorelo je staro poštno poslopje tik borze in ogenj je uničil tudi stari grad Limoeiro, v katerem je bila jetnišnica. Jetniki so se spuntali, razbili vrata in udrti na ulice; takih 730 jetnikov je ušlo in nekaj so jih pozneje polovili in zaprli v trdnjavo Monsanto. Pojavilo se je še nekaj manjših požarov v Lisaboni in zgorelo je mornariški arzenal. V zvezi s temi požari je bilo aretiranih veliko število rebelnih vojakov.

Minister za delo je resigniral. Strajki so popolnoma demoralizirali industrijo in trgovino. Obrat poštne železnice v Lisaboni počiva že od 1. maja in vsi mestni službenici so na strajku. Vojaki in prostovoljci pometajo ceste, pokopavajo mrlice in opravljajo druga mestna dela. Zda se govori o generalni stavki po vsaj republiki.

Obsedno stanje v Hamburgu.

Berlin, 22. jun. — Vsed ponovnih izgredov in napadov na skladišča z živili je bilo včeraj razglašeno obsedno stanje v vsem pasu hamburškega pristanišča in število vladnih čet je podvojeno. V Berlinu so neodvisni socialisti izzvali stavko v tiskarnah in razen njihovega glasila "Freiheit" niso tri dni izšli časopisi. Govorice o splošni stavki in novi spartakovski revolti so zopet na dnevnem redu.

Štrajk duhovnov v Italiji.

Rim, 21. jun. — V Loreto so pravkar zaštrajkali duhovniki. Loreto je znano zbirališče božjepotnikov, ki hodijo gledat "Marijino hišico", katero so po znani pravljici prinesli angeli s Trsta. Duhovniki so zahtevali od svojega škofa, da jim olajša finančne razmere, katerih ne morejo več prenašati valed velike draginje. Ker pa škof ni uslišal zahteve, so duhovniki prenehali maševati. Nato je škof Andreoli pregovoril duhovne, da se naj vrnejo "na defo" z obljubo, da bodo njihove želje uslišane kolikor je mogoče.

VEEME.

V ponedeljek dež, v torek oblačno. Južni vetrovi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

ALI JE ZAMORSKO PLEME INFERIJSKO?

Pogostokrat slišimo od ljudi, ki sami malo ali nič vedo, da so zamorci inferijsko plemo. Ne dajo se civilizirati, med njimi ni znanstvenikov, nimajo svoje literature, svoje zgodovine, dostopni niso umetnostim itd. Te fraze so podobne frazam, katere so ponavljali pred svetovno vojno nevedneži v Evropi, kadar so hoteli smešiti slovanske narode. Takih fraz ne govore seveda ljudje, ki so v resnici izobraženi, ampak so v navadi le pri džingotih vseh narodov.

Zamorci so inferijsko plemo, pravijo naši džingoti. Poglejmo, koliko je resnice na tej trditvi!

Pred štirimi leti so je ustanovila zamorska družba pod imenom "Association for the Study of Negro Life and History". Ime družbe pove, da si je družba nadela nalogo, da preišče življenje in zgodovino zamorcev. Njeno prvo delo je bilo, da je pričela izdajati znanstveni mesečnik, ki je prinašal znanstvene razprave in zgodovino zamorcev. Gradivo tega mesečnika ni le važno, ker nam podaja zgodovino zamorskega plemena, ampak ker tudi spopolnjuje zgodovino Združenih držav.

Poleg je družba izdala tudi nekaj knjig, katerih naslovi "Slavery in Kentucky", "The Royal Adventurers Trading into Africa" in "A Century of Negro Migration", nam povejo, da so važne ne le za vsakega zgodovinarja, ampak za vsakega človeka, ki hoče spopolniti svoje znanje. Belopoltni zgodovinarji niso prešli v detajle, ki so pisali o zamorski sužnosti, in treba je bilo, da so to snovi, ki nam podaja pravo sliko o zamorski sužnosti, obdelali zamorski zgodovinarji. S temi znanstveni deli so spopolnili vrzel, ki so jo pustili belopoltni zgodovinarji vedoma ali pa nevedoma.

Knjige družbe dokazujejo, da družba ne obstoji iz zamorskih džingotov, ampak da je namen družbe dokazati, da je zamorsko plemo izvršilo veliko in važno nalogo za razvoj Združenih držav.

Knjige in znanstveni mesečnik, ki jih izdaja družba, so zelo razširjene med zamorci, najdemo jih pa tudi v knjižnicah, kjer so dostopne širšim ljudskim krogom.

Da so zamorci v splošnem zaostali v izobrazbi, je treba vpoštevati dva fakta. Prvič so zamorci postali svobodni v Združenih državah, ko je kongres Združenih držav sprejel dodatek k ustavi. To se je zgodilo v letu 1868, tri leta po smrti predsednika Lincolna, ki je postal žrtev sužnjedrškega fanatika Bootha. Drugi faktor je plemenito sovraštvo belopoltnih ljudi do zamorcev v južnih državah, v katerih so zamorci naseljeni najbolj številno.

Ali historična zamorska družba dokazuje s svojimi deli, da so zamorci ravno tako dostopni izobrazbi in civilizaciji, če žive v razmerah, da se razvijejo njih talenti. Če kdo trdi kar tjevedan, da so zamorci inferijsko plemo, tedaj njegove besede dokazujejo, da še sam potrebuje precej izobrazbe, da se bo lahko prišteval med izobražene ljudi.

Dokler narod ali plemo živi v razmerah, da se ne more izobraziti, toliko časa ostane neizobražen.

Resnično izobražen človek ne očita drugim narodom ali plemenom nikdar, da so inferijski, ampak se potruji, da v izobrazbi zaostalemu narodu prižge luč prosvete, da se narod ali plemo dvigne na tisto stopnico izobrazbe, kulture in civilizacije, na kateri je njegov narod ali plemo.

Kje je Kolčakova demokracija v Sibiriji? — Diktator in carist Kolčak obljubljuje zaveznikom, da bo dovolil volitve, kadar okupira Moskvo. Zakaj Kolčak ne dokaže svoje "ljubezni za demokracijo" s tem, da razpiše volitve v Sibiriji? Deset mesecev je Kolčak že gospodar v Sibiriji s pomočjo japonskih, angleških in češkoslovanskih čet in vsemu svetu pripoveduje, kako navdušeno so ga pozdravili Sibirčani kot odrešenika ljudstva. Well, zakaj ne dokaže, da je to res? Zakaj ne dovolil volitev na temelju splošne, enake in direktne volilne pravice v Sibiriji, da bi svet videl, koliko je resnice na razbojnanem navdušenju za njegovo vlado?

DOPISI.

Johnstown, Pa. — Opozarjam vse rojake v tukajšnji naselbini kakor tudi iz bližnje okolice, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje redne seje okrožne organizacije JRZ št. 2 v Cambria County, katere se vrši v Johnstown, Pa. v dvorani sv. Cirila in Metoda 29. junija ob deseti uri dopoldne. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk, katere je treba rešiti in sicer: Vrši se pregledovanje društvenih knjig, volitev odbora za nadaljnje poslovanje in razpravljanje se bo o veljavni stvari, v korist organizacije JRZ. Opozarjam tudi vse člane te organizacije, da poravnajo zaostale članarino na ti seji, da se bo moglo urediti društvene knjige.

Opozarjam vse rojake, da se udeležijo te seje v velikem številu in da naj se zanimajo za to organizacijo, katere vodi boj proti vsem imperijalistom in monarhistom, da se osvobodijo slovenski narod v stari domovini izpod vsakega suženskega jarma.

Louis Krašna, tajnik.
23. 25. Louis Krašna, tajnik.

Waukegan, Ill. — V nedeljo, dne 15. junija je praznovalo narodno podporno društvo "Slovenski Sokol" desetletnico svojega obstanka. Pri ti priliki je priredilo društvo javno telovadbo v zvezi z veselico v prostorih "Slovenskega narodnega doma". Program je bil zelo bogat in zanimiv. Pri javni telovadbi je sodeloval tudi "Slovenski delavski Sokol" iz Chicago, Ill., kateri je s svojimi dovršenimi in težkimi nastopi prostih vaj, vaj na orodju in skupnih pokazal višek požrtvovalnega delovanja na sokolskem polju. Za svoja proizvajanja je žel burno odobravanje navzočega občinstva, katero je bilo iznenadenost vsled izredno dobrega nastopa in dobro izvršenih vaj. Nastopil je tudi "Sokol" iz Waukegana kateri je proizvajal skupine povsem pohvalno. Lepe in zanimive so bile žive slike predstavljajoče "Sokola", ki je padel v boju za demokracijo in "večna pomlad".

Po telovadbi se je razvila prosta zabava in ples, navzoče občinstvo je bilo obče zadovoljno s programom in se je razšlo po končani veselici želeč skorajšnje enake prireditve.

Na tem mestu izrekam iskreno hvalo vrlim gospem in gospicam, katere so sodelovale pri veselici in tako pripomogle do boljšega uspeha. Posebno hvalo izrekam gospici Mary Barle za fine komade, katere je proizvajala na glasovirju; gospicama Leopoldini Varšek, Mary Mihlič in Frances Kirn za prodajanje vstopnic; gospej Grohar in gospici Mary Hrovatin, ki sta prodajali cvetlice.

Čvrstemu in vrlému "Slovenskemu delavskemu Sokolu" iz Chicago, Ill. pa priznavamo vso čast in hvalo za neumorno sodelovanje, ker ste s tem dokazali, da ste bratje za povzdiglo sokolske ideje.

Slavnemu občinstvu pa izrekamo najiskrenejšo zahvalo za obilen poset, ker ste nam na ta način pripomogli do boljšega uspeha. Iskrena hvala tudi g. Rudolf Skala in John Maček za sodelovanje pri veselici.

Vinko Pivk, tajnik.

Greensburg, Pa. — Najbrže že ni dosti znanega, kako "lepo napredujemo" v tukajšnji slovenski naselbini. Da bodo rojaki vedeli in nas posnemali, hočem nekoliko pojasniti naš "napredek".

Že pred letom dni smo si omislili društveno zastavo, katero smo tudi kupili. Toda slavnostnega razvitijskega dne nismo imeli, ker ni sloge med nami. Kajti nekateri so boljše "podkovani" in radi tega si domišljajo, da nekaj več vedo kot navadni delavci in si ne puste nič reči in vedno hočejo, da se vse zgodi, kar oni žele. Seveda mi priprosti delavci si pa tega ne pustimo dopasti, ker imamo tudi mi pravico o tem odločati.

31. maja je bila opet sklicana seja, da se nekaj ukrene glede zastave in kdaj bi se vršila slavnost razvitijske zastave.

Kolikor nas je bilo zavednih rojakov na ti seji, smo vsi zahtevali da se ista vrši v najkrajšem času. Toda drugi so nasprotovali in predlagali, da se zastava proda. Ker pa s tem predlogom niso prodali, so zopet hoteli da se zastava proda na javni drži. In zo-

pet so pogoreli. Tako vsa je stvar ostala zopet pri starem.

Seveda so nekateri hoteli, da naj zastavo tukajšnji župnik žegna, čemur smo se vsi napredni protivil.

Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da bi dobili dobrega govornika, n. pr. Etbina Kristana, da bi pojasnil splošni delavski položaj in da bi dobili nekateri tukajšnji rojaki nekoliko več pojma o delavstvu in njegovih pravicah.

Otoški Ribič.

Girard, Kans. — Večinoma vsak dopisnik iz države Kansas poroča o delavskih in društvenih razmerah. Radi tega hočem jaz nekoliko opisati o tukajšnji delavski strokovni organizaciji "United Mine Workers of America", katere je najmočnejša v ti državi.

V ti organizaciji so organizirani vsi premogarji v državi Kansas in spadamo k okrožni organizaciji št. 14, katere predsednik je Aleks Howat, ki je v resnici dober delavski zagovornik in bori telj za delavske pravice. In radi tega ga vsi lastniki tukajšnjih premogokopov črtijo in so že vse poskusili, da bi ga odpravili. Toda vse njihove nakane so se ponesrečile, ker so vsi premogarji zanj. Vsakemu premogarju je še dobro v spominu zadnja afera in obravnava, katero je imel Howat s premogarskimi družbami, iz katere je izšel kot zmagovalec. In radi tega je on tudi vedno izvoljen za okrožnega predsednika tukajšnje organizacije. Ko bi imeli delavci več takih voditeljev, kot je on, bi bil delavski položaj vse drugačen kot je.

Tukajšnja okrožna organizacija (District No. 14) ima 110 lokalnih podružnic, ker ima vsak premogokop svojo podružnico in svojo številko. Seje teh lokalnih podružnic se vrše vsaki teden, na katerih se ukrepa o raznih stvareh, katere so v korist premogarjev. Radi tega je zelo potrebno in dolžnost vsakega premogarja je, da se udeležuje teh sej. Kajti na sejah se vedno razpravlja o kakih nerednostih, katere se prigode pri plačji, da predelavec (boss) noče izplačati tega, kar premogar zasluži.

Na teh sejah imajo vsi člani enake pravice brez razlike narodnosti, ker smo vsi enakopravni.

Najbolj važna seja te organizacije se vrši zadnji teden tega meseca, ker so volitve uradnikov na dnevnem redu in radi tega pozivljamo vse tukajšnje rojake-premogarje, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje lokalne organizacije. U. M. W. of America, na kateri bo volitev predsednika, tajnika, zapisničarja, blagajnika in delavskega zaupnika pri tehničarjih in tri delavške odbornike (Pit-committees). Posebno važni so zadnji odborniki, kateri posredujejo med predelavcem in delavci v slučaju kakšnega nesporazuma in nadzorujejo da se delavecem ne gode krivice pri plačevanju. Ravno tako je važno, da izvolimo dobrega zaupnika pri tehničarjih kateri ima nalogo, da pazi družbenega tehničarja, da pravilno tehta premog.

Radi tega je potrebno, da se vsi rojaki udeležijo te seje, da izvolimo na odgovorna mesta prave moke, kateri bodo v resnici gledali na interese delavcev. Nikar ne bodite mladeniči in nikar se ne izgovarjate čemu bom hodil na sejo, saj tako ne razumem ničesar, saj lahko brez mene volijo. To ni resnica, rojaki. Marsikateri potem govori okrog tega, in teja bi morali izvoliti na to mesto in v ta urad.

Anton Tomšič.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Poročevalec, West Frankfurt, Ill. — Predsednik tisk. odbora ne dovoli priobčiti vašega dopisa brez vašega pravega podpisa brez bomentarja. Torej ako hočete, da bo vaš dopis priobčen, se morate podpisati s polnim imenom in ne samo "Poročevalec".

Nekdo iz Butte, Mont. — Mi ne vemo, zakaj da se "Popotnik" ni podpisal s celim imenom. To morate htega samega vprašati.

Trokijski vodi obrambo Petrograda. Helsingfors, Finska. — Tukaj poročajo, da je prišel Leon Trockijski s fronte v Sibiriji v Petrograd, kjer je prevzel vrhovno vodstvo operacij za obrambo mest. Pod njegovim vodstvom so boljševiki v pondeljek reokupirali trdnjavo Krasnaja gorka.

JUGOSLOVANI BLOKIRALI REKO.

Cene so poskočile; "reški denar" je zanič.

Reka 13. jun. — (Iz poročila Th. S. Ryana). Reka je še vedno blokirana od jugoslovanske strani. Vsed tega so narastle cene živilom. Mleko stane 4 do 7 kron liter, vino 10 kron, teletina 40 do 46 kron kilogram, govedina 30 do 32, jaja so po 1.40 vsako, sladkor 30 K kilogram, nov krompir 5 do 7 kg, surovo maslo 60 kron kg. Dolar je zdaj vreden okrog 31 kron.

V petnajstih dneh bodo Srbi odprli mejo in dovolili pošiljanje blaga z Reke na Hrvaško, toda ne italijanskega. Pošiljanje potrebščin iz Hrvaške na Reko pa še ostanejo prepovedane. V mestu zelo primanjkuje mesa, masla, jaje, mleka in sira, ki se navadno uvaža iz hrvaškega zaledja. Tihotapstvo v nočeh je zdaj organizirana industrija. Hrvaški kmetje bi radi prodajali pridelke v mestu, toda srbski vojaki, ki stražijo mejo, so zelo strogi v izvajanju naredbi proti tihotapstvu.

Znamenje časa je tudi to, da prebivalci na Reki ne marajo za bivše avstro-ogrske bankovce, ki nosijo pečat "Citta di Fiume", katerega je uvedel italijanski Narodni svet. O tem sem se prepračil sam, ko sem ponudil trgovcu omenjeni denar, toda on ga je uljudno odklonil in me vprašal, če imam papirnat denar s pečatom Jugoslavije.

Program Ameriške delavske federacije.

Atlantic City, N. Y. — "Ameriška delavska federacija" je sprejela program za dobo rekonstrukcije. Na konvenciji sta dve struji: napredna in konzervativna, ki pa sta obe pritrtili poročilu eksekutive.

Poročilo pravi, da so se naše socialne, industrijske in politične razmere temeljito spremenile vsled vojne. Posledica tega je, da se reorganizirajo delavske pravice, dolžnosti in odgovornost v strukturi človeške družbe, v industriji in pri vladi. Dalje naglašajo poročilo, da delavci zahtevajo, da so enakopravni z drugimi sloji. Delavci zahtevajo, da se jih za njih delo odškodni s polno vrednostjo, da se odpravi revščina in ima delavec sredstva do višjega užitka.

Program na kratko povedan: Priporočila sredstva za odpravo brezposelnosti.

Izjavlja, da imajo delavci pravico določiti, koliko ur bodo delali.

Zahteva varstvo otrok in delavk pred izkoriščanjem v industriji.

Priporočila delavske in farmerske konsume in produktivne zadruge.

Zahteva, da se vzame sodiščem moč odločati o ustavnosti sprejetih postav in odpravo sodnijskih prepovedi proti štrajkajočim delavcem.

Priporočila, da delavci sodelujejo v politiki, ne oglašajo pa, da delavci vodijo svojo politiko.

Priporočila zgradbo vodnih potov, razvoj vodnih sil, in da vodna pota in vodne sile ostanejo državna lastnina.

Zagovarja, da se odpravi najemništvo na farmah, svet naj pa preide v last farmerjev, ki ga obdelujejo.

Zahteva, da se omeji moč privatnih korporacij.

Zahteva, da se odpravijo vse omejitve svobode govora in tiska.

Zahteva, da se prepove izseljevanje v Ameriko za dve leti, po dveh letih pa omeji.

Zahteva proporcionalen in naraščajoč dohodninski davek na osebnih dohodkih in posestva.

Zahteva, da države zgrade učilišča, da bodo vanje pohajali otroci delavcev.

Nasprotuje močni stalni armadi.

Priporočila državno pomoč za rojake in pomoščake in da se jim izplača mezda za določen čas po odpustu iz armade ali mornarice.

Odbor je priporočil delegatom, da glasujejo za program, ne radi tega, ker verjame vanj radi njegove obširnosti, ampak radi načel, ne radi idealizma, ampak ker je praktičen, ne radi tega, ker je nov, ampak ker temelji na skušnjah in pravi.

KNOXOVA REZOLUCIJA NAJ. BRŽ DOŽIVI PORAZ.

Washington, D. C. — V republikanski stranki se je pričela kratki skupina, ki je zahtevala, da se ustava lige narodov loči od mirovne pogodbe, kar znači, da senator Knox ne bo dosegel uspeha s svojo resolucijo.

Okoli deset republikancev je direktno odklonilo podporo Knoxovi resoluciji, ki priporoča, da se mirovna pogodba predloži v taki formi, da se lahko razpravlja o ustavi lige narodov kasneje in posebej.

V političnih krogih govore, da so mogoče tudi republikanci šli do spoznanja, da so bili izvoljeni ob času, ko je bilo do štiri milijone mož pod orožjem in da bodo ti fantje in možje pri prihodnjih predsedniških volitvah odločili z glasovnicami, kdo bo bodoči predsednik. Če je bila pri zadnjih volitvah izvoljena republikanska večina, ni doprinesen še dokaz, da bo izvoljena tudi pri prihodnjih volitvah. To spoznanje je nekoliko spametovalo nekatere republikance, da so prišli do zaključka, da ni pametno, če se lok preveč napevja, ker struna rada poči. Knoxova resolucija se prav lahko izrazi kot opozicija proti vsaki ligi narodov.

Senator Lenroot iz Wisconsin je rekel, da je ameriško ljudstvo za ustanovitev lige narodov, ki naj služi namenu, da se prepreči nadaljnje vojne, toda ljudstvo noče popustiti od Monroeve doktrine. Na republikanski konferenci je izjavil, če republikanci ne predložijo nadomestila za stvar, ki jih kritizirajo, jih bo ameriško ljudstvo sodilo, da so nasprotniki vsake lige narodov. Take predloge so baje republikanci izdelali, ki jih predložijo, kadar pride ustava na dnevni red.

Nekateri republikanci so bili zelo vznemirjeni, ko so slišali, da mednarodni bančni sindikati, ki imajo svoje stike v Wall Streetu, priporočajo republikanskim senatorjem, da stojijo za Wilsonom. Senator Thomas iz države Colorado je govoril proti Knoxovi resoluciji. Očital je republikance, da so izvolili v odsek za zunanje zadeve senatorje, ki so nasprotniki ustave lige narodov. Njegove očitke je podpiral senator Williams.

Senator Moses iz New Hampshire in senator McCormick iz Illinois sta nastopila proti demokratom. Debatà je postala tako vroča, da je podpredsednik Marshall, ki je vodil senatno sejo, napravil opazko, da se bližajo meji, pri kateri neha parlamentarna vljudnost.

OBTOŽBA PROTI TRUSTU ZA VOLNO.

Washington, D. C. — Milo D. Campbell iz Coldwaterja, Mich. član poljedelskega sveta, obtožuje, da so farmerji, ki se pečujejo z ovčerejo, izgubili milijone dolarjev radi umazanih trgovskih metod. V pismu, ki ga je pisal Campbell osrednjemu odboru farmerskih organizacij, pripoveduje detajlirano, kakšne so metode veletrgovcev z volno.

Campbell obtožuje, da se je poročalo, da vlada potrebuje volno, to je okoli sedem milijonov funtov. Vojni odbor je bil preobložen z delom in je ustanovil poseben oddelek za volno. Povabljeni so bili veletrgovci z volno, da svetujejo in pomagajo določiti cene, ki jih bo plačala vlada. Volno so kupovali od farmerjev in sicer od 65 do 67 funtov. Volno so prodajali vladi po \$1.30 volno do \$1.85 funtov. Niti en funtov, ki je bil prodan na ta način, ni bil očiščen.

Obtožba je torej težka in če so veletrgovci tako manipulirali, kakor jih obtožuje Campbell, tedaj so zakrivali očito profitaštvo. Prikrasani niso bili le farmerji, ampak tudi vlada je plačala volno po višji ceni, kot jo je imela.

Campbell priporoča preiskavo in pametno je, da se taka preiskava uvede, ki naj jo vodijo nepristranski ljudje, da se dožene resnica.

Voditelji stavke v Winnipegu izpuščeni iz ječe.

Winnipeg, Man., 21. jun. — Šest delavskih voditeljev tukajšnje generalne stavke, ki so bili tirani zadnji ponedeljek, je bilo izpuščenih zadnji petek. Štirje voditelji so še v ječi.

Vlada vrača previsoka davčna vplačila.

New York, N. Y. — (Iz inozemskega informacijskega oddelka, jugoslovanski tvoj) — Večina rojakov je že plačala svoj dohodninski davek za leto 1918 in oni, kateri so se izjavili, da bodo oddali v stari kraj, ga pa sedaj plačujejo.

Pri tem plačevanju se je pripetilo veliko pomot, ker razni davkarji in davkoplačevalci niso dobro razumeli nekaterih točk in radi tega, ko je bilo vse pojasnjeno, sedaj vlada povračuje kar je bilo preveč vplačano.

Po zakonu je namreč dolžna plačati vsaka oseba, katere ima določeno vsoto dohodkov na leto, dohodninski davek. Ker se je pa pripetilo veliko napak pri tem plačevanju, kot že omenjeno, prinašamo izvešček iz zakona o dohodninskem davku, kateri je bil predložen in potrjen od glavnih uradnikov davčnega oddelka. Isti se glasi:

Vsak prebivalec Združenih držav je po zakonu dolžan plačati dohodninski davek od svojega dohodka. V to svrhu so davkoplačevalci razdeljeni v tri oddelke in sicer:

1. Državljeni Združenih držav:

2. Nedržavljeni, ki stanujejo v Združenih državah in ki nimajo namena izseliti se, oziroma se ne vedo, ako se bodo izselili ali se ne bodo.

3. Oni državljani, ki so samo začasno v tukajšnji državi in se bodo izselili.

Pri vseh teh točkah so pa razne olajšave, radi katerih se je pripetilo največ pomot. Te olajšave so:

Pri prvem oddelku: Državljeni Združenih držav morajo plačati dohodninski davek ako so:

a) neoženjeni od dohodka, ki presega \$1000.—;

b) oženjeni, ako živita mož in žena skupaj od dohodka, ki presega \$2000.—;

c) za vsakega nepreskrbljenega otroka, t. j. za za otroka pod 18 letom in za otroka nad 18 letom, ki se ne more sam preživeti, se odračuna \$200.— in sicer brez oziroma, kje da otrok živi;

d) Ta točka velja tudi za reditelja družine, kateri mora preživljati otroke.

Druga točka. Prva točka velja tudi za vsakega inozemca, ki se je izjavil, da ne bo odšel iz Združenih držav.

Tretja točka. — Oni inozemci, kateri nameravajo oditi v stari kraj so zopet razdeljeni v tri oddelke v kolikor se tiče Jugoslovancev, in sicer:

V prvi oddelku spadajo vsi oni Jugoslovani, ki prihajajo iz sledečih pokrajin: Srbija, Črnagora, Bosna in Hercegovina, Dalmacija, Kranjsko, Štajersko, Goriško, Gradišče, Trst, Istria in Korosko. Vsi Slovenci spadajo torej v prvi oddelku in uživajo iste pravice ali olajšave pri plačanju dohodninskega davka kot tukaj rojeni državljani. Edino ta razlika je, da morajo plačati dvakrat več davka na čisti dohodek, to je oni dohodek, kateri se ostane po odbitku stroškov za otroke, kateri se ne morejo sami zve skrbeti.

V drugi oddelku spadajo Jugoslovani iz Hrvaškega, Slavonije, Prekmurja, Banata, in Bačke. Ti plačujejo dohodninski davek ako so neoženjeni za dohodek nad tisoč dolarjev in ako so oženjeni za dohodek nad dvatisoč dolarjev.

Pravice pa nimajo odračunati za nepreskrbljene otroke.

Rojaki naj to dobro in pazno prečitajo. To je posebno važno za one, ki so oženjeni in imajo družino v starem kraju, ker imajo pravico odračunati za vsakega otroka pod 18 letom ali starejšega, ki se pa iz enega ali drugega vzroka ne more sam živeti, dvesto dolar. Pri tem in prav nobene razlike, je, akoravno je v starem kraju, ako ostanejo tukaj ali pa gredo v stari kraj. Pri tem imajo iste pravice kot pa oni državljani, ki so rojeni tukaj in ki bodo ostali ves čas tukaj. Teh olajšav so dolžni samo oni Jugoslovani, ki so navedeni v prvem oddelku.

Razen prej omenjenih olajšav in vsakega davkoplačevalca pravo odbiti od svojih dohodkov vsote izdane za stroške in izgube nastale v delu rednega poslovanja v Združenih državah. Pod temi stroški se razume: 1. Pravi stroški poslovanja, izplačane obresti, izgube, neizplačani dolgi, izgube na vrednosti, amortizacije in izgube na posestih. To

se posebno tiče trgovcev, obrtnikov in posestnikov. Nadalje ima vsakdo pravico odbiti od svojih dohodkov vse darove v dobrodelne svrhe, kot n. pr. za Rdeči križ in druge slične ustanove. Vsa ta o seba, katere hoče, da se odračuna kaka vsota od teh stroškov, mora predložiti izkaz o svojem dohodku, brez oziroma ali mora potem plačati kaj davka ali ne. Ne smejo pa odbiti družinski in osebni stroški.

Za pretečeno leto, t. j. 1918 je moral vsak državljan in oni državljani, ki ima namen ostati v Združenih državah plačati šest odstotkov dohodninskega davka in oni nedržavljeni, ki bodo oddali v stari kraj pa plačajo 12 odstotkov.

Za leto 1919 bodo pa plačevali državljani in oni inozemci, ki bodo ostali v teh državah 4 odstotke in oni nedržavljeni, ki bodo oddali v stari kraj, 8 odstotkov.

Ti odstotki veljajo za čiste dohodke, ki ne presegajo \$4000.— in sicer po odbitku onih vsot, katere se navedene pri olajšavah.

V slučaju, da je kaka oseba plačala več dohodninskega davka, kot zahteva zakon, ima pravico zahtevati povrnitev preveč vplačane vsote. V ta namen mora izpolniti gotovo listino, katero vsako dobi na zahtevo pri okrajnem davkarju, pri katerem je plačala dohodninski davek. Ti listini mora priložiti potrdilo o plačani davku in poslati na "Treasury Department, Washington, D. C."

Poslje pa tudi lahko na "Foreign Language governmental Information Service, Yugoslav Bureau, 6 West 48 St., New York, N. Y.", kjer bodo uradniki pregledali listine in jih potem poslali na zvezni davčni urad.

Oni, kateri so plačali svoj dohodninski davek pri delodajalcu (kaki družbi) pa lahko zahtevajo te listine pri družbi oziroma pri delodajalcu. Razumno, da je treba v vsakem slučaju pojasniti, iz katere pokrajine da kdo pride, da je Slovenec in da prihaja iz Kranjskega, Štajerskega, Koroskega, Primorskega ter Goriško-Gradiškega. Nihče nima pravice zahtevati več dohodninskega davka, kot je bilo omenjeno zgoraj.

Radi tega opozarjamo rojake, da naj to pazno prečitajo in naj se preprišajo, koliko dohodninskega davka so plačali. Kdor je plačal preveč, naj zahteva preveč vplačano vsoto nazaj.

Kdor še ni popolnoma na jasnem, naj se obrne na nadaljna pojasnila na "Foreign Language Governmental Information Service, Yugoslav Bureau" v New Yorku, kateremu lahko piše v slovenskem jeziku.

Vsakdo, kdor namerava iti v stari kraj, mora imeti natančno izkazila o plačanem dohodninskem davku in o zaslužku v letih 1917, 1918 in 1919, drugače ima precejšnje težave pri pristanišnih oblastih.

PRODUKCIJA MALEGA OROŽJA IN STROJNIH PUŠK.

Washington, D. C. — Vojni department je izdal poročilo, ki tvori del zgodovine v svetovni vojni o produkciji strojnih pušk, malega orožja in oklepni voz.

Znano je, da Združene države niso bile pripravljene za svetovno vojno, kot militaristične evropske države, ko so vstopile v vojno. V Združenih državah je bila razvita industrija, toda za vojno se niso pripravljali. Treba je bilo šele po napovedi vojne izdelati orožje in municijo za ameriško armado, da lahko odide na bojišče.

Amerikemu ljudstvu je še dobro v spominu, kakšna debata je divjala v kongresu, ker ni hotel ameriška armada sprejeti Lewisovih strojnih pušk za splošno uporabo. Poročilo pravi, da javnosti ni bilo znano, da sta ob izbruhu vojne bili le dve tovarni v Združenih državah, v katerih so producirali strojne puške.

Poročilo nadaljuje, da so potrebovali težke strojne puške za letala na Browningovi puški so pronašli nekatere nedostatke, katere je bilo treba odpraviti, da ima puška vse sposobnosti, ki so potrebne, da postane uspešno orožje. Ko so se trudili v opremljenem departmentu, da odpravijo te nedostatke, so našli remodelirano Marlinovo puško, ki je odgovarjala vsem stavljenim zahtevam, poleg je pa bilo mogoče hitro izdelovati te vrste puške.

Do enajstega novembra je bilo produciranih 52.238 Browningovih pušk, od katerih je bila večina v Franciji. Kupili so 29.000 Chauchatovih pušk, tako da je bilo mogoče oborožiti sto divizij s strojnimi puškami, ali armado, ki šteje tri in pol milijona mož. V tem času so producirali 41.804 težkih Browningovih pušk in do štiri Vickersovih pušk, tako da je bilo mogoče, vstevši Hotchkissove puške, kupljene v Franciji, oborožiti dve sto diviziji, ali sedem milijonov mož.

Poročilo pripoveduje, kako se je razvijala produkcija oklepni voz.

Ves čas v vojni so pa kritičarji napadali vojni department, češ da ni kos svojih nalogi. Vojni tajnik ni smel takrat govoriti javno, ker bi lahko za njegove podatke izvedel tudi sovražnik. Kot kritiki ki so se pogosto oglašali ljudje ki nimajo najmanjše ideje o produkciji orožja in tehničnih vedah, ki so mislili, da so strojne puške tako hitro producirajo, kakor pek peče žemlje.

Vojni department je sedaj o tej produkciji izdal obširno poročilo, tako da se lahko tudi oni prepričajo, da v vojnem departmentu niso spali, ko je bilo treba delati. Prav zamestljivo pa poročilo ne bo zadovoljilo vseh kritičarjev, kajti ljudje se vedno najdejo, ki radi cepijo dlako in najdejo v takem cepljenju veliko veselje.

Zgodovina o produkciji orožja v vojnem času je najboljši odgovor vsem kritičarjem.

STRAŠNO, STRAŠNO, SVET SI BO PODRL.

Chicago, Ill. — Čikažani, ki se radi pobahajo, kadar so na obisku na deželi ali v drugih malih mestih, da se ženske najlepše oblačijo v Chicagu, se gotovo zanimajo za poročilo, ki ga je napravila Nora Perkinsova, preiskovalka "Lige za red in mir", kateri predseduje znani Arthur Burrage Farwell. Liga je iz "pa trikotnih" čustev napravila pri tožbo na justični department, da napravi konec taki dekadenci. Poročevalka pravi v svojem poročilu:

"Pojdite na sprehod doli po Michiganski cesti. Opazujte ceste — pogledite žene in dekleta v pisarnah, delavnicah in na javnih prostorih. Oglejte si te pobarjavne obraze, olispane obrvi, pobarjavne lase in namazane ustnice. Po te prozorne bluze, izrezane tako globoko, kot je mogoče, tesna krila, ki so tako prirojena, da so privlačna za postavu, zadaj visoko gori prerezana, da se vidi svilnat noga: to je tipična obleka demimondke. Vse to ime neuje "kroj".

Poročilo nadaljuje, da je to o čiten dokaz, da morala propada.

Nemška Avstrija protestira.

Pariz, 22. jun. — Avstrijska delegacija je poslala zaveznikom četrto noto, v kateri protestira da bi morala avstrijska republika vzeti nase vse odgovornosti stare avstro-ogrske monarhije, ki je "najmanjša, najubožnejša, najmirnejša in najliberalnejša država".

NEMCI POTOPILO SVOJE BOJNE LADJE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

V angleških vladnih krogih je "samomor" nemške flote povzročil paniko. Anglija je bila takorekoč varuh kajzerjevega bojnega brodoma in je po dogovoru med zavezniki odgovorna zanj. In to ni vse. Ponos Anglije je dobil grd udarec, da se je moralo zgoditi kaj takega — baš pred njenim nosom. Kakor se čuje, bo Anglija uvedla preiskavo, kdo da je odgovoren za "samomor" in da li je o tem kaj vedla nemška vlada.

NEMCIJA SE JE IZREKLA ZA MIR.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

sednik Tittoni bo nasledil barona Sonnina v ministrstvu zunanjih zadev. Govori se tudi, da pride Marconi v novo ministrstvo.

Nitti je bil finančni minister v Orlandoovem kabinetu, toda v januarju t. l. je resigniral v sled ne sporazuma z Orlando in Sonninom glede na jadransko vprašanje. Nitti je takrat nasprotoval, da bi Italija anektirala Reko in dalmatinsko obrežje. Kakšnega mnenja je danes, se ne ve).

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polski spisatelj Stenkiwicz. — Poslovenil Podravski.

Nadaljevanje.

V tem slučaju bi našli jarek prazen, ali — kar je še huje — Kozake, skrite v Raškovem, čakajoče na preži. Sreča so jim utripala čedalje močnejše, ko čez nekoliko minut zagledajo v daljavi bliščeči trak vode, Redzijanovo lice močno obledi.

"To je Valadinka," reče z zamolklim glasom.

"Ali je že tukaj?" vpraša tiho Zagloba.

"Kako blizo smo že..."

"Da bi nas le Bog varoval!" reče Redzijan.

"Ali bi mar ne kazalo moliti dotične molitvice, ker me je grozno strah..."

"Pojdi k zlodju s takimi neumnostmi in zaklinjanji! Dosti bolje je, če prekrizamo reko in jarek v znamenje svetega križa; to bo več koristilo."

Najmirnejši izmed vseh je bil še Volodijevski, ki je pa molčal. Pazno je ogledal samokrese ter nasipal svežega smodnika na ponovico; potem je še poskusil, ali gre sablja rada iz nožnice.

"Imam blagoslovljeno kroglo v tem-le samokresu," reče Redzijan. "Zato se nam ni treba preveč bati. V imenu Očeta, Sina in svetega Duha! Naprej!"

Čez malo časa so dospeli k reki ter obrnili konje ob njeni strugi. Tu se Volodijevski za trenutek vstavi ter reče:

"Naj vzame Redzijan pernač v svoje roke, ker ga čarovnica pozna in naj prvi govori z njo, da se ne bi prestrašila ter zbežala z dekletom v kako votlino."

"Delajta gospoda kar hočeta, prvi jaz ne pojdem," omeni Redzijan.

"Torej jezdi, strahopetec, poslednji."

To reči požene Volodijevski konja naprej, za njim naravnost svojega konja Zagloba, za njima pa je jezdaril Redzijan, vodeč nekaj svobodnih konj na tedi in nemirno se ozirajoč na vse strani. Konjska kopita so ropotala po kamenju, drugod pa je vladala tišina, samo kobilice in evrčki, skriti po travi, so glasno cvrčali. Dan je bil vroč, dasi je solnce že zašlo s poludneva. Konečno dospejo jezdeci na grič, podolasto okrogel, kakor kak ležeč viteški ščit, na katerem je bilo vse polno razpadajočih skal, podobnih razvalinam hiš in cerkvenih stolpov. Lahko si misliti, da je še včeraj stal tukaj grad, ki ga je razrušila sovražna roka.

"To so zaklete Vraže," reče Redzijan. "Poznam jih po tem, kar mi je Bohun povedal o njih. Po noči tukaj nihče ne pride živ mimo."

"Če ne pride, pa nemara prijezdi," odvrne Zagloba. "Pfu, kak proklet kraj je to!... Vse se mi pa vendar, da smo vsaj na pravi poti."

"Od tukaj že ni več daleč."

"Hvala Bogu!" omeni Zagloba in njegova misel mu je letela h kneginjici.

Pri pogledu na divje bregove Valadinke, Zagloba ni mogel verjeti, da bi kneginjica mogla biti že tako blizu. V tem trenutku, ko je ona že popolnoma obupala nad svojo rešitvijo, pride ji pomoč nenadoma. "Naposled so končane tvoje bridkosti, moja draga bčerkica!" misli Zagloba. "Tebe pričakuje neizrekljivo veselje. O kako nam boš hvaležna!" Tu je stala deklinja Zaglobi pred očmi kakor živa in starec je bil močno ganjen, ko se je zatopil v premišljevanje, kaj se ima čez malo časa zgoditi. Medtem ga Redzijan potegne za rokav.

"Čujte, gospod!" reče.

"Kaj hočeš?" vpraša Zagloba nezadovoljen, da ga vznemirja v svojih mislih.

"Ali ste videli... Volk je skočil čez cesto."

"Nu, kaj za to, če je skočil?"

"Ali pa je bil pravi volk?"

"Pojdi in ga vprašaj, ali je pravi?"

V tem hipu tudi Volodijevski ustavi konja.

"Kaj, če le nismo zašli?" vpraša. "Nekoliko predaleč se mi zdi..."

"Ne," odvrne Redzijan. "Gremo ravno tako, kakor je narekoval Bohun. Toda Bog daj, da bi bil že konec te poti."

"Saj tudi bo, če smo le na pravi poti."

"Hotel sem vaju prositi," oglasi se Redzijan, "da pazita na onega Čeremisa, ko bom govoril s čarovnico. Dasiravno je kaj grda pokveka, toda iz puške baje grozno strelja."

"Ne boj se ga!"

Komaj so napravili naprej še nekoliko korakov, kar so začeli konji vihati ušesa, kihati in hropeti. Na Redzijanovo se je delala kurja polt; vsak hip je pričakoval, da se oglasi tuljenje vampirja ali da pripleza izza skale kak ostuden gad. Pokazalo se je, da so konji kihali samo, ker so šli mimo ležišča onega volka, ki je poprej vznemirjal fantina. Vse je bilo tiho; celo cvrčki so je njali čvrčati... solnce se je nagnilo že na drugo stran neba. Redzijan se prekrizja in pomiri. Volodijevski zopet vstavi konja.

"Vidim jarek, čegar vhod je zadela s skalo, v skali pa je, mislim, preseka."

"V imenu Očeta, Sina in svetega Duha!" šepeta Redzijan; "dospeli smo."

"Za menoj!" zapove Volodijevski ter obrne konja na mestu.

Čez trenotek so že bili pri skali ter zdrknili skozi vhod pod skalnati obok. Pred njimi se je razprostiral globok jarek, gosto obraščen ob straneh in razširajoč se v daljavi v polukroglo ravnan, obkoljeno naokrog z velikanjskimi skalami. Redzijan začne kričati na vso moč:

"Bo — hun! Bo — hun! Pridi, vražarica, pri di! Bohun! Bohun!"

Vstavijo konje ter molče nekaj časa. Minutno pozneje začne Redzijan zopet kričati:

"Bohun! Bohun!"

Od daleč se zasliši pasje lajanje.

"Bohun! Bohun!"

Na levem robu strmine, obsevanem z zlatimi solnčnimi žarki, je zašumelo listje čarovnice, čevlja in divjih sliv; kmalu se prikaže na samem ščitu rebra neka človeška postava, ki se pritukne ter pokrivša si oči z roko, pazno ogleduje prišlece.

"To je Horpina," reče Redzijan in nastavi votlo pest na usta, začne zopet kričati:

"Bohun! Bohun!"

Horpina stopa po strmini navzdol, pri tem se nagiba nazaj, da ne bi padla. Šla je jako hitro; za njo pa je bežal nek majhen, trščat človek s turško risanico v rokah. Pod tečo postavo vražarice se je pripogibalo in lomilo grmičevje ter valilo kamenje izpod nog, glasno ropotajoč na dno jarka. Obsevana z žarki zapadajočega solnca, bila je videti kakor velikan, kakor nekako nadnaravno bitje.

"Kdo je?" vpraša z močnim glasom, ko dospel k našim potnikom.

"Kako se imaš, bunka?" vpraša Redzijan, kateremu se je na prikazen ljudi, ne pa duhov, vrnila hladnokrvnost.

"Ali si ti Bohunov služabnik? Poznam te! Kdo pa sta ona dva?"

"Bohunova prijateljca sta."

"Zala vražarica!" zamomlja pod brkami Mihael.

"Čemu ste prišli sem?"

"Tu imaš pernač, nož in prstan; že veš, kaj to pomeni."

Velikanka vzame te predmete v roko ter jih pazno ogleduje.

"Tako je, pravi so. Vi ste prišli po kneginjico?"

"Da. Ali je zdrava?"

"Zdrava je. Zakaj pa ni prišel Bohun sam?"

"Bohun je ranjen."

"Ranjen? Videš sem to v mlinu."

"Čemu potem še povprašuješ, če si videla? Lažeš, donda," reče zaupljivo Redzijan.

Vražarica se nasmeje ter pokaže v nasmehu vrsto belih zob. Potem stisne pest ter sune v njo v bok Redzijana.

"Ti mali ti!"

"Pojdi proč!"

"Ne prizanesem ti, dokler me ne poljubiš! Hu! Kdaj vzamete kneginjico?"

"Takoj, ko si konji nekoliko odpočijejo."

"Vzemite jo, pa tudi jaz pojdem z vami."

"Zakaj?"

"Mojemu bratu je usojena smrt. Lahki ga nataknejo na kol. Jaz pojdem z vami."

Redzijan se sklone na sedlu, kakor bi hotel ugodnejše govoriti z vražarico. Medtem pa položi roko na držaj samokresa.

"Čeremis! Čeremis!" zakriči, hoteč obrniti pozornost tovarišev na pritlikavca.

"Čemu ga neki kličeš? Ima jezik odrezan."

"Ne kličem ga, marveč se samo čudim njegovi postavi. Ti ne pojdeš od njega — je tvoj mož."

"On je moj pes."

"Ali sama prebivata v temu jarku?"

"Da — kneginjica je tretja?"

"To je dobro. Nu, pa saj ne pojdeš od njega."

"Rekla sem, da bom šla, torej pojdem!"

"Jaz ti pa pravim, da ne pojdeš."

Glas fantina je donel nekako sumljivo, zato se takoj nemirno obrne na mestu.

"Kaj ti?" vpraša porogljivo.

"Evo, kaj znam jaz!" odvrne Redzijan in strel iz samokresa zagrmí po pustinji; dim strelnega prahu pokrije čarovnici lice, krogla ji obliči v prsih.

Horpina skoči nazaj ter položi roke navzkriž na prsih; oči ji skočijo iz jam, iz prsi se ji izljuje nekak nečloveški glas.

Prvi in najboljši Specialist za Slovence

Zdravi hitro in uspešno moške in ženske. Pojdite k njemu.

Ako želite točno določiti kakšno bolezen imate, pridite k meni da vas pregledam na X Ray električni način, s katero se vate telo vidi znotraj kakor na dlan. Meni ni treba vrgniti kakšne bolezen vi imate, hot dolgo te drugi zdravnik, ki se ne zna tako hitro, jaz jamcem za točni pregled in pravilno zdravljenje. Zdrsko medicine nimam vsaki specialisti svet je za vas mnogo donerja. Torej valod tega pridite k Dr. Osbornu, ako hočete biti hitro in pravilno zdravljeni. On je prvi in najboljši specialist za Slovence v Pittsburghu. Mi govorimo slovenski jezik in se lahko točno razumemo.

Dr. Osborn uspešno in hitro zdravi.

Nežila kri, bolečina v ledvenem delu, revmatizem, bolečina v glavi, bolečina v hrbtu, bolečina v nogah, bolečina v rokah, bolečina v ušesih, bolečina v očeh, bolečina v grlu.	Tajne bolezni, revmatizem, bolečina v glavi, bolečina v hrbtu, bolečina v nogah, bolečina v rokah, bolečina v ušesih, bolečina v očeh, bolečina v grlu.	Ženske bolezni, bolečina v ledvenem delu, bolečina v glavi, bolečina v hrbtu, bolečina v nogah, bolečina v rokah, bolečina v ušesih, bolečina v očeh, bolečina v grlu.
--	---	--

Moje ime se zmerja. Svetovanje brezplačno.

Kakršnokoli bolezen imate, se lahko brezskrbno obrnite na:

Profesor Doktor W. J. Osborn, Specialista

118 Smithfield Street (drugo nadstropje)

En blok od Baltimore in Ohio Diga. PITTSBURGH, PA.